

Učební osnovy

hry na klavír pro přípravné studium
a I. stupeň základního studia na lidových školách umění

Hudební obor

Schváleno výnosem ministerstva školství České socialistické republiky
č. j. 20 876/80-35 ze dne 25. července 1980 jako učební osnovy pro
přípravné studium LŠU s účinností od 1. září 1980

Schváleno výnosem ministerstva školství České socialistické republiky
č. j. 11 393/81-35 ze dne 6. dubna 1981 jako učební osnovy pro
I. stupeň základního studia na LŠU s účinností od 1. září 1981

STATNÍ PEDAGOGICKÉ NAKLADATELSTVÍ, n. p., PRAHA
1985

11 504

Základní umělecká škola
262 72 Breznice

Charakteristika hudebního oboru

Posláním hudebního oboru LŠU je poskytnout žákům, kteří projeví potřebné předpoklady a zájem o studium hudby, základy odborného vzdělání a vychovat z nich zaujeté hudebníky, kteří by se dovedli ve svém životě i v životě společnosti uplatnit v tom či onom žánru jako amatéři nebo budoucí profesionálové. To znamená vychovat mladého člověka schopného vlastního pěveckého nebo instrumentálního projevu, s rozvinutou schopností proniknout do výrazu a struktury hudebního díla, s určitým měřítkem hodnot, s nímž k hudbě přistupuje, s vědomím, že i v umění jsou tyto hodnoty výsledkem cílevědomé a ukázněné práce.

Tato výchova se uskutečňuje v řadě odborných předmětů, ve kterých se intenzívním, aktivním provozováním hudby prohlubují a rozšiřují hudební znalosti a dovednosti, jež získává žák ve všeobecné hudební výchově.

Průpravu k vlastnímu studiu na hudebním oboru LŠU představuje přípravná hudební výchova, kde se hravým způsobem ověřují a upevňují předpoklady a zájem žáků pro toto studium a v instrumentálních nebo pěveckých skupinách zjišťuje oprávněnost volby hlavního předmětu podle osobitých vloh a fyziologických dispozic žáků.

V hlavním předmětu se učí žáci zvládnout technické a výrazové prostředky zvoleného nástroje nebo zpěvu tak, aby se jim stal prostředníkem k vyjádření hudebních myšlenek, k reprodukci přiměřených skladeb sólových, ansámblových a komorních, popřípadě vlastní improvizaci. Seznamují se postupně s hodnotnou literaturou svého oboru, cvičí se v pohotovosti ve čtení z listu, upevňují svou paměť a své nástrojové nebo pěvecké dovednosti prakticky uplatňují podle povahy předmětu v jednoduchých improvizovaných doprovodech apod.

Důležitou složkou výchovy každého hudebníka je průprava k souhře ať již jde o čtyřruční hru, hru v souborech, orchestru, komorní hru, sborový nebo komorní zpěv. Tyto disciplíny navazují organicky na hlavní předmět, vycházejí z praktického uplatnění instrumentálních nebo pěveckých dovedností, ale ta-

ké zpětně ovlivňují intenzitu instrumentální nebo pěvecké výuky a celkového hudebního rozvoje žáka.

Hudební poznatky a prožitky získané v jednotlivých předmětech hudebního oboru LŠU integruje a třídí hudební učitel, jejímž hlavním posláním je vychovat z žáků hudbymilovného a kulturního člověka.

Nadání k nástrojové hře, resp. zpěvu se skládá z řady složek od přirozených fyzických dispozic přes schopnost pohotově číst notový zápis, míru fantazie i odvahu projevit své cítění až po hudební představivost, paměť apod. Otázka do jaké míry je prospěšné a možné rozvíjet zaostávající složky tohoto nadání a kdy je lépe využít přirozených vloh určitého druhu, je otázkou diferenciacce mezi žáky a to nejen diferenciacce na budoucí profesionály a amatéry, ale i uvnitř těchto skupin. V žádném případě se však nemůže týkat tato diferenciacce odbornosti výuky. Se stejnými požadavky na odbornost ze strany učitele je třeba přistupovat k té velké většině těch, kteří se budou věnovat zájmové umělecké činnosti jako výkonní amatéři, zasvěcení milovníci umění a spolutvárci kulturního a veřejného života, jako k té menší části těch, kteří budou používat nabytých znalostí a dovedností jako základ k profesionálnímu studiu. Rozdíl bude jen v tom, že v druhém případě budeme vyžadovat navíc v daleko větší míře i zvládnutí techniky, širší a závažnější repertoár a jeho dokonalé provedení.

Pro všechny absolventy hudebního oboru LŠU by mělo být cílem dosáhnout takového stupně technického a hudebního rozvoje, aby byli schopni samostatně hrát na zvolený nástroj, respektive zpívat, studovat nové skladby v rozsahu svých možností, uplatňovat se jako platní členové hudebních souborů zájmové umělecké činnosti, aby měli takovou schopnost hrát nebo zpívat z listu, aby se mohli seznamovat s novou hudební literaturou, aby byli schopni jednoduché improvizace a nejvyšší z nich se uplatnili i jako sólisté při různých společenských a kulturních příležitostech.

2. ZÁKLADNÍ STUDIUM

I. STUPEŇ

Oddělení klávesových nástrojů
(Hlavní předmět hra na klavír) - pro žáky od 7 let
Délka studia: 7 let

Poř. čís.	Předmět:	Ročník:						
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Hra na klavír, čtyřruční hra, elementární improvizace, hra z listu, nácvik komorních partů ¹⁾	1,5 ²⁾	1,5 ²⁾	1,5 ²⁾	1,5	1,5	1,5	1,5
2.	Doprovod nebo komorní hra nebo hra v soubo-ru ¹⁾ nebo úvod do skladebných nauk ³⁾	-	-	-	-	-	1	1
3.	Hudební nauka	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1
	Celkový počet vyučovacích hodin týdně	3	3	3	2,5	2,5	3,5	3,5
	Nepovinný předmět sborový zpěv ³⁾ nebo hra na bicí nástroje	1	1	1	1	1	1	1

- 1) Označené složky předmětu musejí být vyznačeny v individuálním studijním plánu žáka.
- 2) Stanovený počet hodin se vyučuje v dělených vyučovacích hodinách 2krát týdně. Výjimky povoluje ředitel školy na návrh učitele hlavního předmětu ve zvláště odůvodněných případech.
- 3) Výuku předmětu úvod do skladebných nauk mohou navštěvovat též žáci, kteří se učí hře na jiné nástroje, pokud se připravují k přijímací zkoušce na konzervatoř obor skladba.

Učební osnovy hry na klavír

Charakteristika a pojetí předmětu

Klavír patří k nejrozšířenějším hudebním nástrojům. Uplatňuje se jako nástroj sólový i doprovodný ke všem ostatním hudebním nástrojům a zpěvu i v komorní, symfonické, taneční, estrádní i džezové hudbě a to ve sféře profesionální i amatérské. Znalost hry na klavír je nejen nezbytným předpokladem pro pracovníky všech hudebních profesí, ale i pro řadu dalších profesí (ladiče, tanečníky, choreografy, učitelky mateřských škol ap.). Učební osnovy jsou sestaveny tak, aby každý žák získal takové odborné vzdělání, které mu umožní uplatnit se podle jeho schopností a zájmů při tvorbě socialistického životního stylu naší společnosti v různých oblastech:

- jako amatér s uplatněním v zájmové umělecké činnosti
- jako pracovník v oborech, ve kterých je znalost hry na klavír nezbytným nebo vhodným předpokladem
- v dalším odborném hudebním studiu

Učební osnovy jsou základní směrnici pro práci učitele. Splnění vytyčených úkolů je závazné pro učitele i žáka a je podmínkou jeho postupu do vyššího ročníku. V průběhu vyučovacího postupu objevuje učitel žáky s mimořádnými schopnostmi a předpoklady. Těm je určen náročnější studijní program se samostatným učebním plánem a učebními osnovami.

Metody a formy práce

Učební osnovy jsou koncipovány tak, aby znalosti a dovednosti žáka získané v sólové hře i souhře, ve hře z listu a improvizaci klavírních doprovodů k písním vedly k závěrečným cílům studia:

- vytvořit u žáka trvalý vztah k hudbě a zvolenému nástroji
- naučit žáka takovým pracovním a pianistickým návykům, které mu umožní samostatné a správné studium nových skladeb
- vybavit žáka souhrnem dovedností, které podporují vlastní tvořivost
- vzbudit u žáka trvalý zájem uplatňovat se v nejrůznějších

kulturně společenských zařízení.

- Tyto cíle výchovně-vzdělávacího procesu se uskatečňují v průběhu celého studia těmito formami práce: rozvojem hudební představitivosti vytrvalým kultivováním sluchu a rytmického citění v úzké souvislosti s rozvojem nástrojových dovedností,
- rozvojem všeobecného hudebního vzdělání
 - rozvojem estetického citění na základě uvědomělého vnímání hudby
 - vytvářením charakterových vlastností ve spolupráci se všeobecně vzdělávací školou a společenskými organizacemi v duchu komunistické výchovy.

Veškeré metody a formy práce, stejně jako výběr hudebního materiálu volí učitel podle individuálních schopností a studijního zaměření žáka tak, aby jeho technický a muzikální vývoj byl v rovnováze, přičemž používá v souladu se zásadami progresivní klavírní pedagogiky postupu, který vede k racionalizaci a efektivitě výuky. Hudební materiál doporučený v učebních osnovách může učitel doplnit nebo nahradit pedagogickým repertoárem SSSR, MLR, PLR, NDR, BLR a novinkami Supraphonu, Pentonu, Opusu popř. Českého a Slovenského hudebního fondu. Rovněž může používat starší literaturu dostupnou v archivech a knihovnách. Doporučené sbírky technických cvičení slouží především učitelům, který může vybírat a kombinovat cvičení z různých sbírek, popřípadě sám vytvářet průpravná cvičení ke konkrétním problémům, vyskytujícím se ve studovaném repertoáru.

Při hodnocení splnění stanovených výchovně vzdělávacích cílů, zejména při postupových a závěrečných zkouškách, je třeba vycházet z toho, jak žák jednotlivé složky probrané učební látky pochopil a jak je realizuje, přičemž nároky na přesnost a přesvědčivost výkonu žáka po zvukově, technické a výrazové stránce se v jednotlivých ročnících úměrně zvyšují.

Doporučená literatura pro učitele:

- Z. Böhmová: Kapitoly z dějin klavírních škol (Praha, Supraphon 1971)
- Z. Böhmová- A. Grünfeldová: Metodika elementární hry na klavír
Postup při výběru klavírní literatury (Praha, SHV 1962)

- M. Borová: Příprava nadaných dětí předškolního věku ke klavírní hře (Penton 1973)
- E. Doležalová: Praktická metodika hry na klavír (SNKLHU 1957)
- A. Dolmetsch: Interpretace hudby 17. a 18. století (SNKLHU 1958)
- Jar. Zich: Kapitoly a studie z hudební estetiky (především kapitola "Práce s časem", str. 25-75)
- O. Filipovský: Estetika hry klavírní (Plzeň, Mareš 1944)
- Z. Ginsburg: Některé problémy estetiky hudební interpretace (SEF 1963)
- Estetika studia nástrojové hry (Supraphon 1968)
- K. Hoffmeister: Klavír (HM UB 1939)
- L. Kundera: Základy klavírní pedalizace (Brno, Pazdírek 1944)
- Klavírní prstoklad (Praha, Orbis 1952)
- V. Kurz: Technické základy klavírní hry
- R. Kurzová: Postup při vyučování hře na klavír (Brno, Pazdírek 1936)
- I. Štěpánová-Kurzová: Klavírní technika (Supraphon 1978)
- G. Neugauz: Poetika klavíru (Bratislava, ŠHV 1963)
- A. Nikolajev, N. Ljubomudrova, I. Rabinovič: Metodika klavírní hry (Soubor statí sovětských pedagogů) (SNKLHU 1955)
- Dítě u klavíru - soubor statí pedagogů socialistických zemí (Supraphon 1978)

Přípravné studium (PHV) - příprava ke hře na nástroj

Počáteční vyučování hry na klavír není izolovanou oblastí, ale je součástí výchovy a vzdělávání žáka. Navazuje na poznatky získané v přípravné hudební výchově, přičemž rozvíjení hudební a nástrojové představitivosti a získávání základních nástrojových dovedností tvoří nedílný celek.

Výchovné vzdělávací cíl

Hlavním úkolem počátečního vyučování je vzbudit u dětí zájem a lásku k hudbě, naučit je poslouchat a prožívat ji.

Rozvíjet jejich hudebnost prostřednictvím rozličných říkadél, her a písní hraných na klavíru. Od melodie či lidové písně, kterou žák ovládá vnitřním sluchem (umí zazpívat a podle sluchu vyhledat na klavíru) a její hry portamento i legato, přejít k pokusům o jednoduchý improvizovaný doprovod.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- 1) Rozvíjení hudebnosti při hře na nástroj (melodické, rytmické a harmonické představivosti, hudební paměti, tvořivosti a elementárního citu pro formu (dvoutaktí, čtyřtaktí) a sluchové představy i realizace dynamického rozlišení piano a forte.
- 2) Získávání základních nástrojových dovedností (seznámení s nástrojem, se správným sezením u klavíru, orientací na klávesnici, hrou portamento jednotlivými prsty na různých tónech a oktávách, hrou legato skupinami prstů s přenášením do různých oktáv).
- 3) Hra lidových písní podle sluchu střídáním rukou nebo oběma rukama dohromady portamento i legato nebo s doprovodem (duhácká kvinta).
- 4) Tří- a čtyřruční hra s učitelem.
- 5) Možnost počátků hry z not.

Hudební materiál

- Z. Janžurová - M. Borová: Klavírní školička, Panton 1975
J. García: Abecedlo, PWM Krakow 1965
K. Longchamps-Bruczkiewiczówna: Příručka počátečního vyučování hry na klavír
M. Preuschoff-Kazmierczówna - F. Wozniak: Huďba pro nejmenší
L. Cheresko: Hudební obrázky
L. Lackner: Zpívejte s námi
J. Silváyová: 42 písniček pro PHV
J. Hanaš: Skřivánek, Panton 1975

Přijímací zkouška do 1. ročníku

Při přijímací zkoušce z PHV do 1. ročníku zahraje žák 2 lidové písně různého charakteru.

1. ročník

Výchovné vzdělávací cíle

Cílem 1. ročníku je vzbudit zájem žáka o klavírní hru jako prostředek hudebního vyjadřování. Za tím účelem pěstovat jeho melodickou, rytmickou, harmonickou a nástrojovou představivost. Pěstovat u žáků smysl pro kvalitu klavírního tónu, učít je kontrolovat sluchem realizaci hudebních představ na klavíru a dbát na uvolnění celého hracího aparátu i na uvolněné dýchání. Vytvářet správné elementární návyky při hře portamenta, legata, espressivního úhozu, staccata, dvojhmetů, skordů a stupnic. Učít je používat těchto dovedností v jednoduchých skladbách. Spojovat notový zápis s pohotovou orientací na klávesách a přesně jej reprodukovat při zachování intonační čistoty, předepsaného rytmu, dynamiky, frázování a prstokladu. Od počátku pěstovat u žáků hru z paměti, smysl pro souhru ve čtyřruční hře s učitelem a věnovat pozornost systematické přípravě ke čtení z listu.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Prostředky k dosažení stanovených cílů volí učitel podle individuálních potřeb žáka a podle rozsahu a kvality jeho nástrojové přípravy v PHV.

Opakování a upevňování učiva z PHV.

Pěstování pocitu volnosti, odvahy a jistoty při ovládnutí hracího aparátu. (Hra, vahou paže v rozsahu celé klávesnice přenášením jednotlivých tónů a dvojhmetů).

Pěstování melodické, rytmické a harmonické představivosti žáka hrou známých písní podle sluchu s improvizovaným doprovodem, postupně s použitím T, D, dudácké kvinty, tónického kvint-skordu a dominantního sextakordu.

Pěstování dynamického rozlišení všech druhů úhozu ve spojení se sluchovou představou p, mf, f, crescendo, decrescendo; rozlišování těžkých a lehkých dob, pěstování smyslu pro výstavbu melodické linie a frázování.

Spojování notového zápisu s orientací na klávesách.

Vázání tónů ve skupinách od různých kláves s posouváním nebo přenášením paže.

Vásání v jedné a opakování tónů v druhé ruce.

Nácvik kantabilní hry v důsledném legatu s vazbou na sluchovou představu melodické linie.

Nácvik staccata.

Nácvik dvojhmatů všemi probíranými druhy úhosů a vásání dvojhmatů s opakováním tónem.

Nácvik tónického kvintakordu tenuto, staccato a rozložené a přenášením a překládáním paže (podobně sextakord a kvartsextakord),

Příprava ke hře stupnic (podkládání palce a překládání prstů), nácvik stupnice přes jednu popř. více oktáv každou rukou zvlášť. Osamostatnění rukou a dynamické rozlišení melodie od doprovodu. Hra z listu v pětiprstové poloze nejprve na jedné notové osnově, pak na dvou notových osnovách na melodiích rozdělených pro obě ruce.

Poznámka: Všechny technické a výrazové prvky lze procvičit přímo na vhodných skladbičkách a cvičeních.

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Durové stupnice od bílých kláves. Tónický kvintakord s obraty k hraným stupnicím.

Za školní rok nejméně 2-3 stupnice a akordy.

Školy - cvičení - etudy:

Z. Janžurová, M. Borová: Klavírní školička

Z. Böhmová - A. Grünfeldová - A. Sereuer: Klavírní škola pro začátečníky

M. Moyses - M. Vilec: Škola hry na klavír

A. Nikolajev: Škola hry na klavír

B. Bartók: Mikrokosmos 1. seš.

E. Gněsina: Hudební abeceda

Přípravná cvičení

Album etud I (E. Kleinová - A. Fišerová - E. Müllerová)

Přednesové skladby a písně

J. Cereuga: Hračky I. díl

- M. Dlouhý: Písničky z lesa Řáholce, 1.-3. r.
E. Douša: Miniatury 1.-2. r.
P. Eben: Lidové písně a koledy 1.-3. r.
J. Hlucháč: Zpívám si vesele
V. Neumann: 2x5 prstů
J. Hatrik: Krajinou šťastného prince 1.-3. r.
J. Kowalski: Mami, zahrám ti na klavír, 1.-2. r.
M. Moyzes: Naším detom
B. Urbanec: Skladbičky pre klavír
J. Garscia op. 3: Nejlehčí skladby pro děti
op. 5: Miniatury
T. Chrenikov: Album skladeb I. 1.-3. r.
D. Kabalevský: op. 39, 24 skladeb 1.-3. r.
D.G. Türk: 60 skladeb 1,-2. r.
B. Bartók: Pro děti I. díl 1.-2. r.
Album pro mládež (E. Pappová) 1.-3. r.
Moje první album I., II. (H. Masaryková) 1.-3. r.
Klavírní šítanka pro 1.-2. r. LŠU (Dostal)
Pedagogický repertoár pro dětské hudební školy -
Sborník I. a III. (Moskva)
Polyfonní skladby sovětských skladatelů (Moskva 1968)

Čtyřruční skladby:

- K. Bendl: Z dětského světa
Z. Fibich: Skladbičky a cvičení
J. Hanuš: Lidové písně a tance
J. Hlucháč: Národní písně a tance
Zahrajem si čtyřručně
J. Máslo: Malým pro radost
V. Říhovský: Pro cvičení a zábavu
A. Diabelli: Melodická cvičení
J. Garscia, op. 37: Graj za mna na ctery ruce II, III
A. Gruber: ABC
S. Majkapar: První kroky
J. Garscia: Rytmizovaný svět pro klavír a bicí nástroje (PVM)
M. Iglo: Pro 30 prstů (Směs národních písní 6 ručně)

Materiál pro hru z listu:

M. Iglo: 200 osmitaktových cvičení pro nejmenší klavíristy
E. Kleinová: Cvičebnice hry z listu na podkladě 4 ruční hry
M. Roháč: Co se hraje, to se zpívá
Dětské skladby pro hru z listu (Moskva 1975)

Materiál pro rozvoj hudební představivosti:

J. Dostal: Hraj co chceš
Z. Průšová - Z. Janžurová: S písničkou u klavíru
J. Lucink: Improvizacie dzicciece na fortepiano, FWM.

Ze školní rok nastuduje žák nejméně 40 skladbiček nebo písní
různého charakteru.

Postupová zkouška:

3 skladbičky z paměti s uplatněním různých technických a výrazových prvků s důrazem na kvalitu tónu a zvučnou a plastickou hru, odpovídající obtížnosti látky probrané v posledním čtvrtletí.

2. ročník

Výchovně vzdělávací cíl

Prohlubováním a obohacováním technických a výrazových schopností postupně rozšiřovat možnosti spontánního hudebního projevu žáka. Zjemňovat smysl a schopnost žáka pro bohatší dynamické odstínění a kvalitu klavírního tónu a utvářet počáteční schopnost plastického vedení hlasů v nejjednodušších polyfonních skladbičkách. Barevnost klavírního zvuku podpořit nácvikem elementárního pedálu. Seznámit žáky se způsobem hry nejjednodušších melodických ozdob. Současně rozvíjet nenásilným způsobem a vlnodně voleným výběrem cvičení a skladeb prstovou pohotovost při hře v rychlejších tempech. Velkou pozornost věnovat pěstování metrického, rytmického a tempového citění žáka a rozvíjet smysl pro základní agogické změny. Rozšiřovat žákův hudební obzor o poznávání různých hudebních žánrů (uko-

lábavka, pochod, valčík, polka, menuet aj.). Pokračovat v pěstování hry z listu, čtyřruční hry a rozvíjení hudební představitivosti žáka v improvizovaných doprovodech známých písní.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Rozvíjení kantilény v pravé i levé ruce a smyslu pro výstavbu hudební fráze na základě předběžné sluchové představy a následné sluchové kontroly
 - Rozvíjení smyslu pro tempo a základní agogické změny (ritardando popř. accelerando)
 - Počátky vícehlasu
 - Návuk pedálu současného a synkopického
 - Pěstování volnosti, odvahy a jistoty při hře vahou paže v rozsahu celé klávesnice (přenášení - jednotlivé tóny, dvojhmaty, skupiny tónů)
 - Rozvíjení pohotovosti prstů a vyrovnanosti jejich síly (pětiprstová cvičení v transpozicích v dynamických, rytmických a úhových variantách, střídání prstů na jedné klávese němou výměnou nebo lehkým staccatem se zápěstí jako průprava k repetiční technice)
 - Dvojhmaty v transpozicích a úhových variantách (legato, legato s opakovaným tónem, espresivo, staccato)
 - Melodické ozdoby (přiraz, skupinka, nátryl, mordent)
 - Hra stupnic přes dvě i více oktáv každou rukou zvlášť i oběma rukama dohromady v protipohybu s důslednou sluchovou kontrolou vyrovnané legatové hry
 - Tónický kvintakord s obraty tenuto, staccato, rozložené, každou rukou zvlášť, popř. dohromady s přenášením a překládáním rukou do různých oktáv.
- Hra z listu: unisono, obě ruce dohromady v pětiprstové poloze, melodie v pětiprstové poloze s doprovodem v druhé ruce
- Rozvíjení hudební představitivosti: hra písní s doprovodem TDS, obohacená figuracemi v levé ruce a jednoduchými ostináty.

Postup při zařazování studijních úkolů se řídí podle individuálních potřeb žáka. Všechna technická cvičení, stupnice a akordy hraje žák zásadně z paměti s důslednou sluchovou sebekontrolou přesnosti, zvukové vyrovnanosti a plynulosti provedení.

Hudební materiál

Stupnice a akordy od bílých kláves dur i moll.

Za školní rok nastuduje žák nejméně 4 durové stupnice oběma rukama dohromady v protipohybu a 2 mollové (harmonické a melodické) každou rukou zvlášť. Tónický kvintakord s obrazy k hravým stupnicím zvlášť.

Technické cvičení a etudy

Z. Böhmová, A. Grünfeldová, A. Sarauer: Klavírní škola pro začátečníky

Z. Böhmová, A. Grünfeldová: Technická a úhsová cvičení

M. Moyzes, M. Vilec: Škola hry na klavír II. díl

A. Nikolajev: Škola hry na klavír

Album etud I. (E. Kleinová, A. Fišerová, E. Müllerová)

Album etud II (E. Kleinová, A. Fišerová, E. Müllerová) 2.-3.r.

B. Bartók: Mikrokosmos 1. a 2. seš.

K. Černý, op. 599: První cvičení

E. Gněsina: Přípravná cvičení

Za školní rok výběr nejméně 6-8 etud s různými technickými problémy podle individuálních potřeb žáka.

Přednesové skladby

W.A. Mozart: Szklcownik londinski - FWM (Londýnský skicář),
2.-6. r.

J.V. Paus: Menuety, Supraphon, 2.-5. r.

J.K. Vaňhal: Snadné sonatiny (V. Millerová), 2.-4. r.

Drobné skladby 17. a 18. stol. Ed. LŠU, 2.-4. r.

Klasikové a jejich současníci (Sarauer, Křížková), 2.-5. r.

Mladý Mozart pro mladé klavíristy (R. Macudszinski) 2.-5. r.

První knížka polyfonní hry (Křížková, Vlková), 2.-4. r.

Úvod do sonatin (Polívka), 2.-4. r.

J. Blatný: Instruktivní skladbičky I, II. - 2.-3. r.

P. Čotek: Klavírní chvílky 2.-4. r.

E. Douša: Miniatury 1.-2. r.

M. Dlouhý: Písničky z lesa Řáholce 1.-3. r.

P. Eben: 100 lidových písní, Panton, 1.-4. r.

- J. Hamuš: O deseti bratrech, op. 32, 2.-4. r.
M. Hlaváč: Leporelo, 10 klav. skladeb pro děti, 2.-4. r.
 Vstávanky a uspávanky
J. Matys: Pro pět prstů, Panton, 2.-3. r.
J. Pauer: Hrajeme si pro radost, 2.-4. r.
J. Podešva: Klavír říká říkadla, Panton, 2.-4. r.
K. Slavický: Na černých a bílých, 2.-4. r.
L. Sluka: Hrátky
J. Vodák: Děti si hrají 2.-3. r.
T. Frešo: V detskej izbičke, Opus, 2.-3. r.
J. Hatrik: 3x3=1x9, Panton, 2.-7. r.
J. Kowalski: Mami, zahrám ti na klavír
Š. Németh Šamorínsky: Malý začiatočník, SEV, 2.-5. r.
E. Suchoň: Maličká som, 2.-3. r.
B. Bartók: Zongorázi ifjuság I. EMB (Klavírní mládí)
 Dětem I., II., III. - 2.-7. r. (výběr)
 Mikrokosmos III., 2.-5. r.
J. Garscia: Hudební obrázky pro nejmenší, 2. r.
 Zimowe igraszy na fortepian, op. 25, PWM (Zimní
 zábavy)
A. Gedike: 60 lehkých klavírních skladeb, op. 36, Moskva, 2.-4
 r.
A. Grečaninov: Dětské album, op. 98, 2.-4. r.
T. Chrenikov: Album skladeb 1.-3. r.
D. Kabelevskij: Klavírní album pro děti op. 39, 1.-3. r.
 Vybrané skladby pro děti op. 27, 2.-6. r.
S. Majkpar: Biriulki op. 28, PWM, 2.-5. r.
 Miniatury op. 33, 2.-5. r.
C. Reinecke: Miniaturní sonatiny op. 137, 2.-4.r.

Album pro mládež I., II. (Pappová), 1.-3. r.
Album nejmladším pianistům, Panton, 2.-3. r.
Moje první album (H. Masaryková), 1.-3. r.
Z. Böhmová, A. Grünfeldová, A. Sarauer: Klavírní škola pro za-
 čátečníky II. (výběr přednesových skladeb)
Klavírní čítanka pro 1. a 2. r. LŠU (Dostal)
Bibliotéka mladého klavíristy I., PWM, 2.-3. r.
Maďarská klavírna knížočka, EMB, 2.-5. r.

Čtyřruční skladby

- J. Z. Bartoš: Malý oznamovatel, 2.-3. r.
K. Bendl: Z dětského světa
Z. Blažek: Písničky na dobrou noc
Z. Fibich: Skladbičky a cvičení
J. Hanuš: Polní kvítí, Panton, 2.-7.r.
J. Hlucháň: Zahrajme si čtyřručně
Národní písně a tance
K. Janeček: Dětem
M. Moyzes: Malým dětem
A. Diabelli: Radosti mládí op. 163
J. Garscia: Graj ze mna na cztery rece I., 3. r. (Hraj se mnou
na čtyři ruce)
A. Grečaninov: Na zelené louce op. 99
S. Majkapar: První kroky, op. 29
Klavírní škola pro začátečníky (Böhmová, Grünfeldová, Sarauer)
výběr čtyřručních skladeb

Za školní rok nestuduje žák nejméně 8-10 přednesových skladeb
různého charakteru a 3-4 skladby čtyřruční.

Materiál pro hru z listu

- M. Igló: 200 osmitaktových cvičení pro nejmenší klavíristy
E. Kleinová: Cvičebnice hry z listu na podkladě čtyřruční hry
M. Roháč: Co se hraje, to se zpívá

Materiál pro rozvíjení hudební představitivosti

- J. Dostal: Hraj co chceš
Z. Průšová, Z. Janžurová: S písničkou u klavíru

Postupová zkouška

Durová stupnice oběma rukama dohromady v protipohybu.
Tónický kvintakord s obraty zvlášť k hrané stupnici.
3 skladby s uplatněním různých studijních problémů, odpovídající obtížnosti látky probrané v posledním čtvrtletí. Z toho 1 skladba polyfonní a dvě přednesové skladby odlišného charakteru z paměti. Místo jedné přednesové skladby může žák zahrát píseň s vlastním doprovodem nebo čtyřruční skladbu.

Žáci, kteří jsou doporučeni k prohloubenému studiu v rozšířeném vyučování, vykonají zkoušku v rozsahu předepsané látky pro rozšířené vyučování.

3. ročník

Výchovně vzdělávací cíl

Utvrzovat a rozvíjet elementární pianistické návyky a dovednosti a vytvořit solidní základ k tomu, aby je žák mohl podle svých schopností a zájmu uplatnit ve své další orientaci, zaměřené buď více k všeobecné hudební praxi nebo k prohloubenému pianistickému studiu. Za tím účelem opakovat a v náročnějších variantách procvičovat všechny dosud probrané technické i výrazové prvky a jejich zvládnutí spojovat s uvědomělou hudební představou a teoretickými poznatky přiměřenými tomuto věkovému stupni. Při rozvíjení techniky, jako souhrnu všech výrazových prostředků se hlavně zaměřit na tříbení sluchu žáka a jeho sluchovou sebekontrolu. Docílovat vyrovnanosti a zvukové diferencovanosti při hře v rychlejších tempech a upevňovat jistotu při hře na bílých i černých klávesách. Začít pěstovat smysl pro stylovou reprodukci sařazováním jednoduchých skladeb klasických, romantických a soudobých. Vést žáka k porozumění a pochopení obsahu hraných skladeb a k uvědomělému studiu vybraných skladeb z paměti. Pohotovost, smysl pro souhrn a hudební představivost dále rozvíjet systematickým cvičením ve hře z listu, čtyřruční hře a improvizaci doprovodu k písním. Všechny získané schopnosti a dovednosti využívat v práci žáka k samostatnému studiu.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Vytváření smyslu žáka pro uvědomělé tvoření tónu na základě předběžné zvukové představy, jejího adekvátního pohybového ztvárnění a následné sluchové kontroly.
- Hra jednoduchých cvičení v různých tóninách a v transpozicích.
- Cvičení na dynamické a úhozové rozlišení hlasů ve dvojhma-

tech a akordech a na vázání dvojhmatů a akordů s opakovaným tónem.

- Hra sext jako příprava ke hře oktáv.
- Skoky přes jednu a více oktáv.
- Pedál současný a synkopický.
- Opakování probíraných melodických ozdob a nácvik obalu.
- Durové stupnice v rovném pohybu i protipohybu oběma rukama dohromady.
- Mollové stupnice v rovném pohybu v rytmických, úhsozových a dynamických variantách přes 2 a více oktáv. Docílení vyrovnanosti hry v rychlejších tempech. Chromatická stupnice každou rukou zvlášť.
- Tónický kvintakord s obraty oběma rukama dohromady tenuto, staccato, rozložené.
- Využívání účelné kombinace všech druhů paměti (sluchové, vizuální, motorické a logické).
- Hra z listu: unisono obě ruce dohromady v pětiprstové poloze v různých tóninách a postupně rozšiřování o skladby v rozsahu oktávy s jednoduchým doprovodem.
- Hra písní s doprovodem TDS-obohacená o rozmanitější figurace v levé ruce, obraty akordů a složitější ostináta.

Postup při zařazování studijních úkolů se řídí podle individuálních potřeb žáků. Jednotlivé technické a výrazové prvky lze procvičovat přímo na vhodných skladbičkách a studách. Všechna technická cvičení, stupnice a akordy hraje žák zásadně zpaměti. Přípravné rytmické varianty nahraje mechanicky, nýbrž s maximálním soustředěním na přesné a pohotové provedení.

Hudební materiál

Stupnice a akordy durové a mollové od bílých kláves. Chromatická stupnice.

Za školní rok nastuduje žák 4 durové stupnice v protipohybu i rovném pohybu oběma rukama dohromady, 4 mollové stupnice (harmonické i melodické) v rovném pohybu dohromady a chromatickou stupnicí zvlášť. Akordy k hraným stupnicím dohromady.

Technická cvičení

- Z. Böhmová, A. Grünfeldová: Technická a úhozová cvičení
E. Gněsina: Přípravná cvičení
B. Bartók: Mikrokosmos 2. a 3. seš.

Etudy

- Album etud II. (E. Kleinová, A. Fišerová, E. Müllerová)
K. Černý op. 599: První cvičení
H. Lemoine op. 37: Dětské etudy
Novyj pianist I.d. (Moskva 1975)

Ze školní rok nastuduje žák nejméně 6-8 etud s různými technickými prvky (výběr podle individuálních potřeb žáka).

Přednesové skladby

- J.S. Bach: Knižka pro Annu Magdalenu Bachovou, 3.-5. r.
W.A. Mozart: 14 skladeb mladého Mozarta
Szkicownik londynski, PWM, 2.-6. r. (Londýnský skicář)
Mladý Mozart pro mladých klaviristov (Macudzinsky) 2.-5. r.
J. Paus: Menuety - Suprephon, 2.-5. r.
G.Ph. Telemann: Dvě skladbičky, Ed. LŠU
J.Kf. Vaňhel: Snadné sonatiny (V. Millerová), 2.-4. r.
Album starých mistrů (Sarsauer - Křížková), SHV, 3.-4. r.
Drobné skladby 17. a 18. stol Ed. LŠU, 2.-4. r.
Klasikové a jejich současníci (Křížková, Sarsauer), 2.-5. r.
První knížka polyfonní hry (D. Křížková, V. Vlková)
Staré hanácké tance 17. stol. 3.-4. r.
Staří mistři dětem, Ed. LŠU, 3.-5. r.
Úvod do sonatin (Polívka), 2.-4. r.
P.I. Čajkovskij: Album pro mládež, op. 39, 3.-6. r.
R.S. Schumann: Album pro mládež, op. 68, 3.-7. r.
Z. Blažek: V zamyšlení, Žertem, Ed. LŠU
J. Bletný: Instruktivní skladbičky II. (Suprephon), 2.-3. r.
J. Ceremuga: Dětské melodie 3.-5. r.
P. Čotek: Klavírní chvílky, 2.-4. r.
M. Dlouhý: Sonatina piccola, Čtyři drobné skladbičky, Ed. LŠU,
3.-4. r.

- M. Dlouhý: Ptám se, ptám se, pampeliško, 3.-4. r.
P. Eben: Svět mladých, 3.-5. r.
J. Hanuš: O deseti bratřech, op. 32, 2.-4. r.
Vteřiny v přírodě, op. 18, 3.-5. r.
M. Hlaváč: Leporelo, Panton, 2.-4. r.
I. Hurník: První melodie, 3.-4. r.
Písničky pro klapky
Kousky pro klavír
Voršilská ulička
O. Mácha: Hudební vlastivěda, Panton, 3.-4. r.
J. Matys: Pro pět prstů, Panton, 2.-3. r.
K. Odstrčil: Malovánky, 3.-4. r.
Ptačí strom, 3.-7. r.
J. Oliva: Budeme si hrát o jeru, 3.-4. r.
J. Páleníček: České pohádky, 3.-4. r.
J. Pauer: Na šťastnou cestu
Hrajeme si pro radost, 2.-3. r.
L. Sluka: Hry a sny, 3.-4. r.
E. Suchon: Maličká som, 2.-3. r.
A. Sarauer: Dětem, 3.-4. r.
Od rána do večera
Jitro, 3.-4. r.
V ranní rose, 3.-4. r.
Obrázky z dětského života
V. Bokes: Dětský cyklus I. 3.-4. r.
T. Frešo: V detskej izbičke, 2.-3. r.
J. Hatrik: Poslední den prázdnin, Panton, 3.-5. r.
3x3 = 1x9, Panton, 2.-7. r.
J. Meier: Desať malých skladieb pre klavír, Panton, 3.-4. r.
S. Novák: Od jara do zimy, SHV, 3.-5. r.
Hry a popěvky, 3.-5. r.
Z přírody
Chvilky se zvířátky
Š. Németh Šamorinský: Malý začiatočník, 2.-5. r.
J. Zimmer: 10 detských skladbičiek, op. 13
A. Zemanovský: Kytica slov. lud. piesní, Opus, 3.-4. r.
B. Bartók: Zongorázi ifjuság II., EMB, 3.-5. r. (Klavírní mládí)
Dětem I., II., III. 2.-7. r.
Mikrokosmos I., II., III. 2.-5. r.

- I. Berkovič: Sonatina G-dur
J. Garscia: Miniatury na fortepian op. 5, PWM 3.r. (Miniatury pro klavír)
 Snišek, Ed. LŠU
 Bagatela, op. 40, 3.-4. r.
 Rytmičké hlavolamy 3.-4. r.
A. Grečaninov: Dětské album op. 98, 2.-4. r.
P. Kadosa: 4 songoradarab gyermekeknek, Bp (4 klavírní kousky pro děti)
Z. Kodály: 24 kis kánon a fekete búleten (24 malých kanónů na černých klávesách)
S. Majkapar: Miniatury op. 33, 2.-5. r.
 Klavírní skladby, Supraphon, 3.-6. r.
 Biriully op. 28, PWM, 2.-5. r.
C. Reinecke: Miniaturní sonatiny op. 137, 2.-3. r.

- Album pro mládež II. (Pappová) 2.-3. r.
Album pro mládež (Leckner)
Album pro mládež (Strausz) 3.-6. r.
Album nejmladším pianistům 2.-3. r.
Skladatelé dětem, SNKLHU, 3.-5. r.
Z ruské tvorby I. Ed. LŠU, 3.-4. r.
Bibliotéka mladého klavíristy, PWM, 2.-3. r.
Soudobé klavírní skladby pro děti (Kapčebakij), 3.-7. r.

Čtyřruční skladby

- J.Z. Bartoš: Malý oznamovatel, 2.-3. r.
Z. Fibich: Skladbičky a cvičení 2.-6. r.
 Zlatý věk op. 22, 3.-6. r.
J. Henuš: Polní kvítí, Panton, 2.-7. r.
I. Havlíček: Zahrajme si do tance, 3.-5. r.
J. Hlucháň: Zahrajme si čtyřručně, Supraphon, 2.-5. r.
M. Iglo: 7 dvojpísni v odlišných taktech, Panton, 3.-6. r.
J. Kříčka: Ukolébavky, 3.-6. r.
J. Letňan: Naše zábevky, 3.-5. r.
R. Macudzinski: 10 skladieb pre 4-ruč. hru na klavíri, SVKL,
V. Řihovský: Sonatiny
M. Vilec: Rozhovory pri klavíri, 3.-7. r.
J. Zimmer: Dva ja pri klavíri, 3.-4. r.

A. Diabelli: Dvě sonetiny, op. 163

J. Garcias: Graj se mně na čtyry rece, op. 37, 2.-4. r.
(Hraj se mnou na čtyři ruce)

Album čtyřručních skladeb starých českých mistrů (Kleinová,
Müllerová, Fišerová)

Za školní rok nastuduje žák nejméně 8 skladeb různého charakteru, z toho 1 polyfonní a 1 z období klasicismu a 3-4 skladby čtyřruční.

Materiál pro hru z listu

M. Igle: 200 samitaktových cvičení pro nejmenší klavíristy

E. Kleinová: Cvičebnice hry z listu na podkladě čtyřruční hry

Materiál pro rozvíjení hudební představitosti

Z. Průšová, Z. Janšurová: 8 písničkou u klavíru

J. Luciuk: Improvizace dsicciece na fortepiano, FWM

Postupová skouška

1 stupnice dur i moll oběma rukama dohromady v rovném pohybu zvukově vyrovnaně v rychlejším tempu. Akord k hrané stupnici oběma rukama dohromady.

1 etuda odpovídající obtížnosti látky probrané v posledním čtvrtletí.

2 přednesové skladby odlišného charakteru, z nichž 1 polyfonní nebo klasická.

1 4ruční skladba nebo píseň s vlastním doprovodem.

Žák prokáže pohotovost ve hře z listu na dvou notových osnovách na melodii v pětiprstové poloze, rozdělené pro obě ruce.

Žáci, kteří jsou doporučení k prohloubenému studiu v rozšířeném vyučování, vykonají zkoušku v rozsahu látky předepsané pro 3. ročník rozšířeného vyučování.

4. ročník

Výchovně vzdělávací cíl

Navázat na dovednosti z předcházejících ročníků rozšíře-

váním o další technické a výrazové prvky, nutné k zvládnutí náročnějších skladeb sólových, komorních a snadných doprovodů. Rozvíjet schopnost transpozice do všech tónin a dle časových možností a schopností žáka ještě zvyšovat požadavky na vyrovnanost hry v rychlejších tempech. Neustupovat od požadavku kultivovanosti hry. Pěstovat pohotovost a schopnost samostatného studia, aby žák mohl postupně sám poznávat hudební literaturu. Repertoár sestavit tak, aby žák poznal klasické, romantické a soudobé skladatele nejen ve skladbách sólových, ale také čtyřručních, nejsnadnějších doprovodech a komorních skladbách v různém nástrojovém obsazení podle podmínek školy. Pro rozvíjení paměti zařazovat kratší sólové skladby, z nichž pouze některé budou určeny k veřejnému provedení. Společenské uplatnění získaných nástrojových dovedností orientovat zejména na hru v souborech (čtyřruční a komorní hra, snadný doprovod). Čtyřruční hru využívat i nadále pro rozvoj pohotovosti čtení z listu a pro poznávání hudební literatury (čtyřruční úpravy známých hudebních děl). Pokračovat ve hře improvizovaných doprovodů k písním.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

Upevňování a rozvíjení přiměřené technické zručnosti a úhozové kultury na cvičeních v rytmických, úhozových a dynamických variantách ve všech probraných tóninách.

- Uvědomělé dynamické a úhozové rozlišování jednotlivých hlasů ve dvojhmatech a akordech i v polyfonní hře.
- Cvičení na zvěšování rozpětí prstů
- Průprava ke hře oktáv (podle velikosti ruky na sextách - oktávách)
- Příprava čtyřhlasého akordu (u malé ruky dominantního septakordu)
- Návuk melodických ozdob v souvislosti s probíraným hudebním materiálem
- Seznámení s dosud neprobranými durovými stupnicemi, návuk oběma rukama dohromady v rovném pohybu, u některých docílit vyrovnané hry v šestnáctinových hodnotách nejméně v tempu: nota čtvrtková = MM 60, mollová stupnice od bílých kláves v rovném pohybu i v protipohybu. Návuk chromatické stupnice v rychlejším tempu.

- Využití dosud získaných dovedností a vědomostí k samostatnému nastudování jednoduchých skladeb.

- Hra z listu vybraných skladeb jednoduché faktury na úrovni 1.-2. roč.

Improvizace doprovodu k písním (i v moll) s použitím TDS s obohacenou melodií v pravé ruce (tercie a sexty).

Hudební materiál

Stupnice a akordy

Durové stupnice od bílých i černých kláves, mollové stupnice od bílých kláves, chromatická stupnice.

Akordy k probíraným stupnicím.

Technická cvičení

Z. Böhmová, A. Grünfeldová: Technická a dýchová cvičení

B. Bartók: Mikrokosmos, 3. seš.

E. Gněsina: Přípravná cvičení

Etudy

Album etud III. (E. Kleinová, A. Fišerová, E. Müllerová)

H. Bertini, op. 100: 25 lehkých etud

K. Černý, op. 261: 125 pasážových cvičení

St. Heller, op. 125: 24 rytmických a melodických etud

F. Le Couppey, op. 20: 25 etud

H. Lemoine, op. 37: Dětské etudy.

Za školní rok nestuduje žák 5-6 etud.

Přednesové skladby

J.S. Bach: Knižka pro A.M. Bachovou

Čtyři klavírní skladbičky, Ed. LŠU

Bachbüchlein: Schule des polyphonen Spiels (M. Frey), (Bachova knížka - školy polyf. hry)

L. van Beethoven: Leichte Klavierstücke, Peters, 4.-5. r.
(Lehké klavírní skladby)

D. Cimarosa: Sonáty (výběr) 4.-5. r.

G.F. Händel: Zwölf leichte Klavierstücke, Peters, 4.-6. r.
(12 lehkých klavírních skladeb)

- J. Haydn: Kleine Tänze für die Jugend, 4.-6. r. (Malé tance pro mládež)
- W.A. Mozart: Sonatina C-dur
- Mladý Mozart pro mladých klaviristův (Macudský) 2.-5. r.
- G.Ph. Telemann: Klavírní knížka 4.-6. r.
- J.Kf. Váňhal: Snadné sonatiny (Millerová), 2.-4. r.
Ze sonatin, Ed. LŠU 4.-5. r.
- České sonatiny (Emingerová), Supraphon, 4.-7. r.
- Čeští mistři 18. stol.
- Drobné skladby 17. a 18. stol., Ed. LŠU, 2.-4. r.
- Klasikové a jejich současníci I.- 2.-4. r., II. 4.-6. r.
- Kutnohorská knížka
- Snadné klav. skladby 17. a 18. stol. (Serauer, Křížková)
- Staré tance 16. - 18. stol. pro klavír (D. Šetková)
- Staří mistři dětem, Ed. LŠU, 3.-4. r.
- Dawne tance i melodie I., II., PWM, 4.-7. r.
- Sonatiny a ronda I. (V. Kurz), Supraphon, 4.-6. r.
- P.I. Čajkovskij: Album pro mládež, op. 39, 3.-6. r.
- A. Dvořák: Dvě perličky, 4.-5. r.
- R. Schumann: Album pro mládež, op. 68, 3.-7. r.
- G. Reinecke, op. 136: Šest sonatin pro klavír
- V. Blažek: Čtyři instrukt. skladbičky, Panton, 4.-6. r.
- M. Dlouhý: Ptám se, ptám se, pempeliško, 3.-4. r.
- P. Eben: Svět mladých, Supraphon, 3.-5. r.
- Č. Gregor: Vyhrávanky, Supraphon, 4.-7. r.
- J. Hanuš: Vteřiny v přírodě, op. 18, 3.-5. r.
- I. Hurník: Motivy z dětství, Supraphon, 4.-5. r.
- K. Janeček: Chlebové figurky, 4.-5. r.
- C. Kohoutek: Loutkové scény, Supraphon, 4.-5. r.
- J. Matys: Obrázky ze zimy
Obrázky z prázdnin, SHV, 4.-5. r.
- O. Máchá: Hudební vlastivěda, Panton, 3.-4. r.
- S. Majkapar: Miniatury, op. 33, 2.-5. r.
Biriulky, op. 28, PWM
Klavírní skladby, Supraphon, 4.-6. r.
- J. Pauer: Hrajeme si pro radost, 2.-4. r.
Na šťastnou cestu
- K. Reiner: Sedm skladeb pro děti, Supraphon, 4.-5. r.

- L. Sluka: Hry a sny, Supraphon, 3.-4. r.
A. Saraauer: Z kraje rybníků 4.-6. r.
 Z mladých let
B. Holoubek: Dětské hry a radosti, 4.-7. r.
D. Kardoš: Klavírní skladby pro mládež, op. 27, 4.-5. r.
 Bagately 4.-7. r.
M. Moyzes: Naše mládeži
B. Bartón: Mikrokosmos II. 2.-4. r., III. 3.-5. r., EMB
 Deset lehkých klavírních skladeb
 Dětem IV., 4.-7. r.
A. Casella: 11 dětských skladeb (výběr)
H. Eisler: Klavierstücke für Kinder (Litolf) 4.-5. r. (klav.
 skladby pro děti)
J. Garcia: Rytmičné hlavolamy, PWM, 3.-4. r.
A. Chačaturjan: op. 21, Album pro mládež (Dětské alb. pro klavír) 4.-6. r.
Z. Kodály: Dětské tance EMB, 4.-6. r.
D. Kabalevskij: Lehké variace, op. 51, 3.-4. r.
 Smutná událost, Toccata, Ed. LŠU
 30 dětských skladeb pro klavír, op. 27
 Valčík - Klauní, Ed. LŠU, 4.-5. r.
 Album pro mládež, Supraphon, 4.-7. r.
P. Kadosa: Dvanáct malých dětských skladeb, EMB
W. Lutoslawski: Folk Melodies for Piano (Lidové melodie pro klavír)
S. Prokofjev: Pohádka, Pochod, Ed. LŠU, 4.-5. r.

Album pro mládež IV. (Lackner), 3.-6. r.
Album pro mládež (M. Strausz), 3.-6. r.
Maďarští skladatelé dětem, Ed. LŠU, 4.-5. r.
Prednesová abeceda (Macudzinski), SVKL, 4.-7. r.

Čtyřruční skladby

- K. Bendl: Z dětského světa, SNKLHU, 2.-3. r.
M. Dlouhý: Skladbičky pro všední den
Z. Fibich: Skladbičky a cvičení, 2.-6. r.
 Zlatý věk, Supraphon, 3.-6. r.
M. Iglo: Sedm dvojpisní v odlišných taktech, Panton, 3.-6. r.
M. Kopelent: Zkratky

- J. Křiška: Ukolébavky
J. Letňan: Naše zábavky, 3.-5. r.
Kl. Slavický: Triste, Kozlíčková polka, Ed. LŠU, 4.-6. r.
S. Vorlová: Veselé intervaly, 4.-6. r.
J. Zimmer: Dva ja pri klavíri, Opus, 3.-4. r.
A.S. Arenskij: Šest dětských skladeb, op. 34, 4.-5. r.
L. van Beethoven: Tánze, 4.-7. r.
A. Diabelli: Radosti mládí
 Sonatiny (výběr)
 Sonáta op. 73.
J. Garcsia: Hrajeme čtyřručně, 2.-4. r.
Album čtyřručních skladeb starých českých mistrů (Kleinová,
 Müllerová, Fišerová)

Ze školní rok nastuduje žák 5-7 skladeb různého charakteru, z toho 2 polyfonní a 2 klasické, 3-4 skladby čtyřruční, komorní nebo lehčí doprovody a 2-3 snadnější skladby nastuduje samostatně.

Materiál pro hru z listu

- M. Iglo: 200 osmitaktových cvičení pro nejmenší klavíristy
E. Kleinová: Cvičebnice hry z listu na podkladě čtyřruční hry.
Elementární klavírní školy, lidové písně v jednoduché úpravě, přednesové skladby na úrovni 1.-2. ročníku.

Materiál pro rozvíjení hudební představivosti

- Z. Průšová, Z. Janžurová: S písničkou u klavíru
J. Luciuk: Improvizácia dziccioce na fortepiano, PWM

Postupová skouška

1 stupnice dur i moll oběma rukama dohromady v rychlejším tempu v p a mf.

Akordy k hrané stupnici.

1 delší nebo 2 kratší etudy.

3 přednesové skladby odlišného charakteru, z nichž 1 polyfonní a 1 klasická.

Žák prokáže pohotovost hry z listu na jednoduché skladbě na úrovni 1. ročníku.

5. ročník

Výchovně vzdělávací cíl

Upevňovat a kultivovat získané pianistické návyky a dovednosti, prohlubovat citlivost sluchu i schopnost soustředit se. U schopnějších žáků dále rozvíjet technickou zručnost. Zjemňovat smysl žáka pro krásu klavírního tónu a hudební fráze a v polyfonní hře pro plastický nástup a vedení jednotlivých hlasů. Vhodným výběrem skladeb sólových, čtyřručních, komorních i snadných doprovodů rozšiřovat hudební obzor žáka o systematické poznávání různých hudebních žánrů a všech stylových období. Přiměřeně zvyšovat nároky na vystižení nálady a charakteru interpretované skladby. Na skladbách úměrných žakově hudební a technické vyspělosti seznámit jej s většími hudebními formami (sonatina, rondo, variace). Využívat přirozené potřeby dětí tohoto věku po sdružování a sebeuplatnění systematickým zařazováním žáků do souboru různého obsazení a zadáváním splnitelných úkolů pěstovat jejich sebedůvěru a radost z drobných úspěchů při společenském uplatnění výsledků jejich práce. Vést žáka k pohotovosti a podněcovat jej k samostatnému studiu krátkých skladeb. Pěstování hudební představitivosti při studiu skladeb i při improvizaci doprovodů k písním stále více spojovat s uvědomělým využíváním získaných teoretických vědomostí.

Prostředky k dosažení stanovených cílů

- Podle potřeby opakovat a zdokonalovat dosud probrané technické a výrazové prvky v náročnějších variantách. Průpravná cvičení slouží pouze jako prostředek k získání praktických dovedností, ve kterých je těžiště práce.
- Důslednější rozvíjení stylotvorných prvků studovaných skladeb. Rozvíjení vyrovnanosti pasážové techniky v rychlejších tempech.
- Soustředěný (nikoli mechanický) průcvik v úhozových, rytmických a dynamických variantách.
- Rozšíření nácviку melodických ozdob o trylek a glisendo.
- Příprava ke hře oktáv.
- Samostatná pedalizace vybraných skladeb s využitím důsledně

sluchové sebekontroly.

- Návuk stupnic v rovném a kombinovaném pohybu tak, aby žák dosahoval vyrovnané hry v rychlejších tempech přiměřených jeho schopnostem.

K tomu účelu jsou vhodné zejména stupnice s analogickým prstokladem (první prstokladová skupina), na kterých žák získává zručnost potřebnou pro hru pasáží, vyskytujících se v hraných skladbách a koordinaci obou rukou při hře v rychlejších tempech.

- Návuk chromatické stupnice oběma rukama dohromady v protipohybu v rychlejším tempu.

- Čtyřhlasý akord s obraty rozložený každou rukou zvlášť (u malé ruky D7).

- Velký rozklad kvintakordu (bez obrátů) každou rukou zvlášť.

- Hra s listu: poznávání nových skladeb různých žánrů nejméně na úrovni 2. ročníku.

- Improvizace doprovodu k písním. Podle schopností žáka složitější ostináté, vyvážené zaměstnání obou rukou, možnost tvoření druhého hlasu a samostatného protihlasu.

Hudební materiál

Stupnice a akordy od bílých kláves dur a moll, chromatická stupnice od d, gis.

Technická cvičení

- Z. Böhmová, A. Grünfeldová: Technická a úhozová cvičení
- B. Bartók: Mikrokosmos 5. seš.
- E. Gněsina: Přípravná cvičení
- J. Pišna: Přípravná cvičení

Etudy

- Album etud IV. (E. Kleinová, A. Fišerová, E. Müllerová)
- J. Zimmer, op. 59: Etudy pro mladých pianistů
- H. Bertini, op. 100: 25 lehkých etud
- K. Černý, op. 261: 125 pasážových cvičení
- A. Čadek, op. 8: Deset miniatur ve formě etud
- B. Godard, op. 149: Dětské etudy

- A. Loeschhorn, op. 66: Study
H. Lemoine, op. 37: Dětské etudy
Etudy pro 5. r. Dětských hudebních škol (Chrestomatija ped.
rep. red. Kopčevskij, Moskva)

Školní rok nastuduje žák nejméně 4-6 etud.

Přednesové skladby

- J.S. Bach: Malá preludia a fugety, 5.-7. r.
Knížka pro A.M. Bachovou, 3.-5. r.
M. Clementi: Šest sonatin, op. 36.
J.L. Lusik: Sonatiny op. 20 (Kundera), 5.-7. r.
F.X. Dušek: Sonatiny (Supraphon)
G.F. Händel: Leichte Tänze und Stücke (Lehké tance a skladby)
4.-6. r.
Zwölf leichte Klavierstücke (12 lehkých Klavír.
skladeb)
J. Haydn: Das neue Klavierbüchlein, 5.-6. r. (Nová klav. knížka)
Šest slavných menuetů, 5.-6. r.
L. Mozart: Klavierstücke aus dem Notenbuch für Wolfgang, 5.-7.r.
(Klavírní skladby z knížky pro Wolfganga)
J. Pachelbel: Pjesi, Moskva, 5.-7. r. (Skladby)
H. Purcell: Ausgewählte Stücke für Klavier, 5.-II (Vybr. sklad-
by pro klavír)
J.Ph. Rameau: Ausgewählte Stücke für Klavier, 5.-7. r.
D. Scarlatti: Das Klavierbüchlein 5.-7. r. (Klavír. knížka)
J.Kř. Vaňhal: Ze sonatin, Ed. LŠU, 4.-5. r.
České sonatiny (Smingerova), 4.-7. r.
České sonatiny (Kredba), 5.-7. r.
Čeští mistři 18. stol., BRV, 4.-7. r.
Klasikové (Políyka), 5.-7. r.
Klasikové a jejich současníci (Sarsuer, Křížková) II. 4.-6. r.
Knížka polyfonní hry (Křížková, Vlková) II.
Snadné skladby 17. a 18. stol. (Sarsuer, Křížková)
Staré tance 16. až 18. stol. pro klavír (Šetková)
Staří mistři dětem, Ed. LŠU
Alte Meister (Staří mistři)
Das kleine Klavierbuch des Zeitalters J.S. Bach, 5.-7. r.
(Klavírní kniha z doby J.S. Bacha)